

Skrykkja eina trygd burtur

FYRI UMLEIÐ 55 árum síðani fóru nakrir mans av Tvøroyri til Havnar. Ikki vóru teir ørindaleysir. Í skjáttuni høvdu teir uppskot til føroyskt prístalsgrundarlag og prístalsskipan. Hesir menn úr Arbeidsmanna-felagnum Fylking vildu vinna føroysku arbeidarastættini eina lönarviðbót — eina dýrtidarviðbót — tá vøruþrísirir hækkaðu.

Á LØGTINGSSKRIVSTOVUNI — tá høvdu vit ikki fingið landsskrivstovu — tók ein ungur maður ímóti. Hesin maður læs búskaparfrøði tá og gjørdist seinni fakfelagsformaður og politikari. Nú liggur hann undir grønu torvu. Hvat hann helt um uppskotið og ynski arbeidaranna, viet undirritaði ikki, men tað sigst, at hann spurdi, tá hann viðgjörði prístals-grundarlagið, um føroyskir arbeidarar ótu so nógv breyð.

HVUSSU POLITISKI leikurin fór fram, skulu vit ikki nema við her. Nøkur ár gingu, men í 1939 fingur vit eina prístals-skipan. Síðan hava vit havt lóggávu um prístalsviðgerð av lönnum. Henda skipan fekk so stóran týðning, at fakfelgsfólk og onnur skýrdu prístalskipanina sum tað størsta framstigið í arbeidarapolitikki í mong ár. Vert er at leggja í geyma, at í hesum millumbili hevði arbeidararørslan vaksið seg sterkari, og tað var eydnast javnaðarflokkinum at fáa seks tingmenn.

AV OG Á eru broytingar gjørdar. Prístalið er null-stillað og í 1980 vóru avgjalds- og tollhækkingar klíptar burtur úr grundarlagnum. Hesar broytingar vórðu gjørdar tá fyrri at avmarka

keypiorkuna og bøta kappingarførið. Javnaðarflokkurin og Tjóðveldisflokkurin kundu ganga sp vítt, hóast summi í Javnaðarflokkinum gjørdur tað við ringum tannabiti. Men triði landsstýrisflokkurin, Fólkaflokkurin, vildi ganga uppáftur longur. Hann vildi taka oljuprísir úr prístalsgrundarlagnum, tí tá gekk hann bara tann eina vegin — uppeftir við rúkandi ferð. Men tá søgdu hinir flokkarnir kortane!

NÚ SKAL aftur leggjast eftir prístalsskipanini. Men nú verður pristalið ikki null-stillað, ella okkurt tikið burtur úr. Nei, nú skulu prístals-reguleringarnar avtakast við lóg! Í ikki minni enn í tveimum stöðum í ólavsóku-frágreiðing lögmanns verður sligið fast, at nú skal prístalsviðgerðin av lönnum avtakast. Einku verður sagt um, um hetta er fyrbils og galdandi fyrri ávíst tíðarskeið. nei, nú skal henda lógin bara setast úr gildi. Nú skal henda trygðin móti príshækkingum bara sópast av borðinum.

AT FÓLKAFLOKKURIN legst á her, undrar neyvan nakran, tí hann varðar ikki at arbeidararørsluni. Hvørki so ella so. Tað undrar kanska summi, at Sambandsflokkurin gongur við til slík álop á føroyska lønmóttakaran. Men vit skilja slettis ikki, at Tjóðveldisflokkurin gongur við til slíkan borgarligan politikk — at hann vil vera við til at gera slíkt álop á føroyska lønarbeidaran. tað undrar ikki, at mong tjóðveldisfólk stúrsa við, og spyrja, hvar ár flokkurin í hesum og øðrum málum við? — Er hann farin við beinari kós í føvningin á Fólkaflokkinum?

Prístal	Prístal	Prístal	Prístal	Prístal
1. juli 1988	1. okt. 1988	1. jan. 1989	1. apríl 1989	1. juli 1989
120,3	125,0	126,3	132,9	135,8
115,6	116,7	116,9	118,7	119,9
154,1	156,5	156,8	160,3	163,4
97,7	97,2	99,6	101,5	103,5
229,9	239,8	230,3	235,9	245,7
149,9	265,7	201,8	202,8	205,1
69,8	73,1	73,0	74,0	76,5
147,1	148,8	150,0	150,8	153,6
144,7	150,6	153,0	154,8	156,2
92,9	93,4	93,7	100,0	95,2
94,2	91,8	91,8	91,8	91,8
104,2	105,0	106,7	107,2	107,4
135,9	139,2	140,1	140,9	145,3
102,9	103,2	104,6	105,6	106,2
108,0	109,1	106,0	116,7	128,2
		134,1	134,3	137,7

FØROYSKA SAMFELAGIÐ hevur nakrar búskaparligar trupulleikar at vinna á. M.a. er kappingarførið ikki ov gott. Men hvørki avtøka av prístalsviðgerðini — ella aðrar asosialar ætlanir hjá landsstýrissamgonguni — fáa búskapin á beint eftir tað búskaparliga »boom'íð«, sum kom í kjalarvørrinum á vitleysum útlendskum lán-tøkum til vinnulig og privat endamál. Serliga er hetta álopið beiskt hjá vanligum lønarbeidarum, sum ikki til námind fingur lut í tí øgiliga lønarvøkstri, sum var í privatú tænaðuvinnuni. Fyri vanligu lønarbeidaran hava 60 oyru um tíman ella 105 kr. um mánaðin stóran týðning, sjálv tum tað bara er »peanuts« í lummanum hjá grannskoðaragreipuni.

TÁTAN, LANDSSTÝRIÐ gevur lønarbeidaranum, er vinningssteðgur. Men hvønn týðning hevur vinningssteðgur, tá loyvi verður givið at hækka söluprísir, tá innkeypsprísir hækka? Og hvat munar vinningssteðg-

ur, tá handlar og tænaðufyrirtekur nú hava fingið eitt skotbrá at hækka vinningin. Og í triðja lagið kunnu vit sláa fast, at ætlanin við vinningssteðgi er láturlig, tí vinningurin í nógvum førum er so høgur, at vøru — ting og lutir — eru hálvaðu, tvær og triggjar ferðir so dýrar í Føroyum sammett við grannalandið fyrri sunnan. So høg r fraktin og so høgur er tollurin hóast alt ikki.

TAD VERÐUR trengri at húsast. Fyrst avgjaldshækkingar og tvungna uppsparing og nú skerjingar í barnastyrki og avtøku av prístalsviðgerðini av lönnum. tey flestu vilja taka sitt tak fyrri at bøta búskapin, men føroyski lønarbeidarin fer neyvan at góðtaka, at trygðin móti vaksandi livikostnaði verður skrykt burtur í eini handavending av nøkrum monnum og kvinnum, sum ikki hava hóming av, hvat vanligi føroyski lønarbeidarin hevur at húsast við.